

Nr 4 2011

Natur

på Gotland

Lergeting
Speglingar
Avloppsmes
Gotlandshöna
Vad är detta?
Frågor och svar
Bilder från arkivet
Vad sälskit berättar
Sälskador - för vem?
10 år som Kravbönder
Saxat från nyhetsflödet
Eldsjälen Anders Lekander
Gotländskt industrilandskap
Desillusionerat engagemang
Se med kärlek på skarpsillen
Vinternätternas stjärnhimmel
Stefaan de Maecker – ett år senare
40 års ringmärkning på Lilla Karlsö
Småkryp i granen Annorlunda julpynt
Sillgrissleungens liv - dramatik och myter
Harriet Lihnell – en av miljöpartiets makthavare

Natur på Gotland

Nr 4 2011 Årgång 27

Medlemstidning för
Naturskyddsföreningen Gotland
Adress: Natur på Gotland
c/o Annacatrin Hjernquist
Sproge Snoder 808
623 44 Klintehamn
Plusgiro: 18 67 55 - 5
Org. nr.: 83 40 01 - 1579
E-post: 0498485248@telia.com
Hemsida: www.naturskyddsfo-
reningengotland.se/

Redaktör, ansvarig utgivare &
layout: Björn Hjernquist
Redaktion: Maria Fredin, Anders
Lekander, Annika Jörneberg, Tord
Porsne, Erik Rudstedt

Författarna svarar själva för inne-
hållet i sina artiklar.

Prenumeration:
Medlemmar erhåller Natur på
Gotland gratis: fyra nummer per år.
Övriga kan prenumerera genom att
betala in 150 kronor på plusgiro-
konto 18 67 55 - 5.

Framsida: Sillgrisslor. Foto: Måns
Hjernquist
Baksida: Nybyggnad av vindkraft-
verk på Näsudden, platsen där
myndigheterna glömde bort att det
fanns strandängar...
Foto motstående sida: Havsörn

Foton om inte annat anges:
Björn Hjernquist

Tidningen tryckt nov 2011, Alfa
Print AB, Sundbyberg i 1200 ex.
ISSN 1400-98760

Naturskyddsföreningen Gotland

Styrelse:

Annacatrin Hjernquist, ordf.
tel: 48 52 48, mobil: 070-441 68 48
Camilla Djurberg, v.ordf. 24 93 93
Per Jörneberg, kassör 21 92 10
Anders Lekander, sekr. 21 88 91
Erik Rudstedt 070-552 98 74
Arnd Rüger 22 31 37

Suppleanter:

Göran Berntsson 48 33 20
Sara Eliason 320 27
Maria Fredin 070-5879725
Annika Jörneberg 24 42 63
Ann Pettersson 24 61 08
Lars Södergren 22 21 77
Bengt Unnerfelt 26 45 12

GLÄDJE FÖR STÅNDAKTIG DOMSTOL

Vid pressläggningen kom besked att Mark- och
miljödomstolen inte kan fastställa några villkor
för brytningen vid Nordkalks brott vid Ducker
i Bunge. Bolaget får därför inte det tillstånd för
att starta verksamheten som krävs enligt mil-
jöbalken.

Grattis Ojnareskogen för ert naturvårdsarbete!

SORG FÖR SAKNAD TROVÄRDIGHET

Vid pressläggning fick vi också det dystra be-
skedet att vår riksförening kört över Gotland
och sålt ut naturvärden på Lilla Karlsö.

Riks beslut innebär att 50 år av framgångsrik
naturvård nu sopas undan. Första steget är
att skära ner tillsynen på Lillön till 4 dagar i
veckan. Tre dagar får pilgrimsfalk, havsörn,
alkfåglar och sälar stå ut med att skrämmas av
närgående båtar och besök.

Lokalföreningen har inte fått reell möjlighet att
påverka. Beslut tas i Stockholm och förmedlas
via media!

Naturskyddsföreningen har hög svansföring
vad gäller att ställa krav på andra markägare.
Men dessa krav gäller tydligen inte föreningen
själv. Det är svårt att se hur riks ska kunna kriti-
sera Regeringen för låga anslag till naturvärden
efter det här, eller ställa krav på andra markäga-
re att ta naturhänsyn, när man själv inte förmår
ta ansvar för sin egen fastighet.

Innehåll

2	Om innehållet
3	Desillusionerat engagemang
4	Speglingar
6	Gotländskt industrilandskap
10	Eldsjälen Anders Lekander
12	Sälskador - för vem?
14	Vad sälskit berättar
16	40 års ringmärkning på Lilla Karlsö
18	Sillgrissleungens liv - dramatik myter
20	Småkryp i granen
21	Annorlunda julpynt
22	Avloppsmes
23	Lergeting
24	Frågor och svar
25	Vad är detta?
26	10 år som Kravbönder
29	Gotlandshöna
32	Saxat från nyhetsflödet
33	Skarpsill
34	Stefaan de Maecker - ett år senare
35	Harriet Lihnell - en MP:s makthavare
36	Vinternätternas stjärnhimmel
38	Bilder från aktiviteter
39	Ejder / Svar på frågor

Desillusionerat engagemang

Som aktiv inom föreningen blir jag snudd på varje dag upptagen med någon form av föreningsärendande. Allt är inte lika roligt, men när den ingrediensen saknas finns ändå det viktiga kvar. Viljan att engagera mig för naturen och miljön på Gotland. Därför orkar jag. Därför lägger jag ner massor av ideell tid och tillåter hjärnan att fyllas av föreningsangelägenheter.

Jag är för ”ung” för att ha egen erfarenhet från tidigt folkrörelsearbete. Men det som slår mig, när erfarna föreningsrövar berättar ”hur det var förr”, är att det lokala engagemanget tenderar att marginaliseras idag. Det som från början var så viktigt för föreningens samlade kraft. Jag funderar allt oftare på varför. Varför har Naturskyddsföreningen på senare år blivit så toppstyrd? Vi har en växande central kansliadministration. Direktiv från Stockholm om likriktning och samordning i kretsar och länsförbund ges alltmer tyngd. Jag uppfattar också att våra lokala insatser förväntas fokusera på att öka medlemsantalet. Att med engagemang, stor möda och massor av ideell tid verkligen göra lokala natur- eller miljövårdsinsatser bemöts svalt – såvida inte nya medlemmar direkt kan räknas hem. Jag menar att målet ett stort medlemsantal tillåts överskugga föreningens natur- och miljömål – eftersom det helst ska genomsyra varje aktivitet. Jag tror på folkrörelseiden och lokalt inflytande. Jag tror därför inte att föreningen mår bra av den ökande toppstyrningen.

Jag åkte till Jämtland på länsordförandekonferens tidigare i höst, för regionala företrädare från hela landet. Sådant ger förnyad kraft – att få känna gemenskap och inspireras av andra! Minns ni att vi publicerade en ledare i denna tidning, i maj 2010, som bland annat ifrågasatte fördelningen av medlemsintäkter och behovet av ett stort kansli? Samma

synpunkter har framförts från många andra kretsar, runt om i landet. Nu pågår, tack vare mångas röster och ett stämmobeslut, en utredning om den ekonomiska fördelningen i syfte att stärka det lokala/regionala engagemanget. Vågar jag hoppas på ett skifte mot mer kraft och uppmuntran till gräsrotterna?

Tyvärr fick jag inte bara med mig glädje och kraft hem till Gotland. Det blev också en portion uppgivenhet som lade sordin på det annars goda helhetsintrycket. Allt ideellt arbete för föreningen fick sig en rejäl snyting av riksföreningens ordförande. När jag hörde mig för om möjlighet till fortsatta gemensamma insatser mot kalkbrytningen vid Bunge, gav han mig nämligen ett märkligt besked: Riks känner motvilja och vill plötsligt inte samarbeta med sina lokala företrädare på Gotland. Jag stod mållös. Varför nu denna reaktion? Gotland, som har en stark förening med starkt engagemang, verkar uppfattas som ett hot. Ett av skälen angavs vara nyss nämnda ledare. Får alla andra som framfört dylika åsikter motsvarande bemötande? Även kritik vi framförde kring Lilla Karlsö-utredningen i vintras upplever riks tydligen som stötande. Jag uppskattar ärlighet och tackade för upplysningarna, men hur kan man från riks reagera så här?

Det är så otroligt viktigt att det är högt i tak i en ideell förening! Naturskyddsföreningen skulle verkligen gynnas av att riks månade om en öppen och ärlig dialog och såg kritik som vitaliserande. De engagerade länsförbund, kretsar och medlemmar som driver lokala natur- och miljöfrågor förtjänar ett positivt bemötande och aktivt stöd från rikskansli och riksstyrelse. Jag hoppas innerligt att Naturskyddsföreningens riksledning håller med. Tillsammans blir vi starkare...

Annika Jörnemark